

prof. dr. Bas Haring

Filosofen hebben tal van trucs. Denktrucs. Die ze gebruiken om dingen beter te begrijpen of nog eens van een andere kant te zien. Een van de handigste trucs is het oprekken, indikken en verschuiven van de betekenis van woorden. Daar leer je van.

Ik geloof dat ik al eens eerder heb opgeschreven dat ik sinds een tijdje geïnteresseerd ben in economie. Ik heb er zelfs een boek over geschreven. (Een heel leuk boek: 'Waarom cola duurder is dan melk.') En economie is nou precies zo'n vakgebied waar wat geduw en getrek aan woorden inzicht op kan leveren. Een leuk woord om dat 'ns mee te doen is het woord 'consumptie-maatschappij'. Dat is geen neutraal woord. Ik denk dat het woord is uitgevonden om te laten zien dat er iets mis is met onze samenleving. Dat we te veel oog hebben voor platte zaken als hamburgers en auto's en zaken die er echt toe doen vergeten. Maar als je je best doet, wat schuift en trekt aan het woord 'consumeren' dan kom je erachter dat de consumptie-maatschappij ook wel iets heel moois is.

Consumeren betekent 'opmaken' of 'verbruiken'. Maar betekent ook 'nut-tigen'. Nuttigen is het omzetten van een product naar iets nuttigs. Het consumeren of nuttigen van een boterham is het opeten van die boterham zodat dat je lekker aan het eten bent; een voldaan gevoel krijgt en bovendien energie krijgt en gezond blijft. Door hem te consumeren wordt de materiële boterham vertaald naar iets immaterieels. Het consumeren van een fiets komt dan neer op het fietsen erop, opdat je van A naar B komt of gewoon lekker buiten bent. En het consumeren van een schilderij is het kijken ernaar. Aldus geïnterpreteerd is er helemaal niks mis met een consumptie-maatschappij. Dat is een maatschappij waarin het uiteindelijk draait om het hebben van waardevolle ervaringen. En dan moet u 'waardevolle ervaring' breed interpreteren: vriendschap, gezondheid, voldoening, mobiliteit, lekker eten – ze horen er allemaal bij. In een consumptie-maatschappij zijn een boterham, een fiets en een schilderij an sich betekenisloos; ze krijgen pas betekenis als ze geconsumeerd worden.

Best een logisch idee eigenlijk en voor veel economen ook gesneden koek. Hoewel ze zich daar niet altijd van bewust zijn. Maar bijna elke econoom gaat er bijvoorbeeld vanuit dat spaargeld op zichzelf nutteloos is. De enige positieve ervaring die je aan spaargeld kunt ontleen is een gevoel van zekerheid. De optie om het ooit aan te kunnen breken. Maar spaargeld krijgt pas werkelijk betekenis als je het opmaakt en gebruikt.

Ik vind dat grappig: je stoeit wat met een woord en je leert iets over een onderwerp waar je voorheen nog niets van wist. Van veel dingen waarover ik schrijf of spreek weet ik in eerste instantie maar weinig. Maar na wat gestoei met woorden weet ik bijna altijd dingen die anderen nog niet wisten of weer waren vergeten. Wat is het is toch heerlijk om filosoof te zijn. 🎓

basharing@speakersacademy.nl

Waarom
cola duurder
is dan melk

Bas Haring

Nijgh & Van Dijk